28/10/2021

Λαός ολόκληρος ενθουσιώδης και αποφασισμένος

/ Επικαιρότητα

Του Νικόλαου Ζαΐμη

Στο διάστημα που προηγήθηκε μέχρι και την 28ης Οκτωβρίου 1940 ήταν διάχυτο το κλίμα που προμήνυε πως οι Ιταλοί δεν θα αργήσουν να επιτεθούν. Στις **15 Αυγούστου 1940** είχε γίνει ο τορπιλισμός της ΕΛΛΗΣ, μια πράξη που έκρουσε το πρώτο καμπανάκι του πολέμου, με τις προκλητικές ενέργειες να συνεχίζονται και τους επόμενους μήνες. Μέχρι την ώρα που οι Ιταλοί πήραν την απόφαση για να επιτεθούν.

Η κήρυξη του πολέμου

Κηφισιά, 3 τα ξημερώματα, Δευτέρα 28 Οκτωβρίου 1940. Ο πρεσβευτής της Ιταλίας **Εμμανουέλε Γράτσι,** καταφτάνει στο σπίτι του **Ιωάννη Μεταξά** όπου αιφνιδιαστικά επιδίδει στον Έλληνα Πρωθυπουργό τελεσίγραφο με το οποίο, αφού αρχικά εκτοξεύονται εναντίον της Ελλάδας οι γνωστές μομφές για παραβίαση της

ουδετερότητας, επιζητείται η συναίνεση της στην κατάληψη στρατηγικών σημείων του εδάφους της.

«Η ουδετερότης της Ελλάδος απέβηολονέν και περισσότερον απλώς και καθαρώς φαινομενική. Η ευθύνη δια την κατάστασιν ταύτην πίπτει πρωτίστως επί της Αγγλίας και επί της προθέσεώς της όπως περιπλέκη πάντοτε άλλας χώρας εις τον πόλεμον. Η Ιταλική Κυβέρνησις θεωρεί έκδηλον ότι η πολιτική της Ελληνικής Κυβερνήσεως έτεινε και τείνει να μεταβάλη το ελληνικόν έδαφος, ή τουλάχιστον να επιτρέψη όπως το ελληνικόν έδαφος μεταβληθή εις βάσιν πολεμικής δράσεως εναντίον της Ιταλίας. Τούτο δεν θα ηδύνατο να οδηγήση ή εις μίαν ένοπλονρήξιν μεταξύ της Ιταλίας και της Ελλάδος, ρήξιν την οποίαν η Ιταλική Κυβέρνησισέχει πάσαν πρόθεσιν να αποφύγη. Όθεν, η Ιταλική Κυβέρνησισκατέληξεν εις την απόφασιν να ζητήση από την Ελληνικήν Κυβέρνησιν -ως εγγύησιν δια την ουδετερότητα της Ελλάδος και ως εγγύησιν δια την ασφάλειαν της Ιταλίας- το δικαίωμα να καταλάβη δια των ενόπλων αυτής δυνάμεων, δια την διάρκειαν της σημερινής προς την Αγγλίαν ρήξεως, ωρισμένα στρατηγικά σημεία του ελληνικού εδάφους. Η Ιταλική Κυβέρνησις ζητεί από την Ελληνικήν Κυβέρνησιν όπως μη εναντιωθή εις την κατάληψιν ταύτην και όπως μη παρεμποδίση την ελευθέρανδιέλευσιν των στρατευμάτων των προοριζομένων να την πραγματοποιήσωσι. Τα στρατεύματα ταύτα δεν παρουσιάζονται ως εχθροί του ελληνικού λαού και η Ιταλική Κυβέρνησις δεν προτίθεται ποσώς, δια της προσωρινής κατοχής στρατηγικών τινών σημείων, επιβαλλομένης υπό της ανάγκης των περιστάσεων και εχούσης καθαρώς αμυντικόν χαρακτήρα, να θίξη οπωσδήποτε την κυριαρχίαν και την ανεξαρτησίαν της Ελλάδος. Η Ιταλική Κυβέρνησις ζητεί από την Ελληνικήν Κυβέρνησιν όπως δώση αυθωρεί εις τας στρατιωτικάς αρχάς τας αναγκαίας διαταγάς ίνα η κατοχή αυτή δυνηθή να πραγματοποιηθή κατά ειρηνικόν τρόπον. Εάν τα ιταλικά στρατεύματα ήθελονσυναντήσηαντίστασιν, η αντίστασις αυτή θα καμφθή δια των όπλων και η Ελληνική Κυβέρνησις θα έφερε τας ευθύνας, αι οποίαιήθελονπροκύψη εκ τούτου» **ανέφερε το τελεσίγραφο.**

Ο Μεταξάς καλούνταν να απαντήσει στο αίτημα της Ρώμης έως τις 6 το πρωί, οπότε και θα εισέβαλλε ο ιταλικός στρατός στο ελληνικό έδαφος. Αφού διάβασε προσεκτικά το κείμενο της διακοίνωσης, αρκέστηκε, απορρίπτοντας το περιεχόμενο της, να παρατηρήσει με έκδηλη θλίψη, αλλά αποφασιστικά: **«Alors, c’ est la guerre»**. Ακολούθως ο Μεταξάς ενημερώνει τον βασιλιά Γεώργιο Β’ ενώ, καλεί στο τηλέφωνο τον αρχηγό του Γενικού Επιτελείου Στρατού, Αλέξανδρο Παπάγο, για να τον ενημερώσει σχετικά με την κήρυξη της άμεσης εκτέλεσης του Σχεδίου Επιστράτευσης.

Στα Βορειοηπειρωτικά βουνά, πριν καλά καλά φτάσει η ώρα της τελικής προθεσμίας του τελεσιγράφου, οι Ιταλοί επιτίθενται. **Ο Άγγελος Τερζάκης** γράφει για εκείνο το ξημέρωμα: «Η εξουθενωτική νεροποντή, η λάσπη, η ομίχλη, το κρύο, οι αστραπές και οι βροντές από κάθε σημείο του ορίζοντα, συμφύρονταν με τους θορύβους των όπλων και τη λάμψη των οβίδων, αλλά και με τον βόμβο των αεροπλάνων, συνθέτοντας εικόνα κόλασης».

Δευτέρα 28 Οκτωβρίου

Ἡβραδυνή

ΙΤΕ ΠΑΙΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ!

ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟΝ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

«...Ἠναγκάσθημεν νὰ κατέλθωμεν εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Ἰταλίας, ἐπιβαλλευθείσης τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος. Σύσσωμον τὸ Ἔθνος θὰ ἀγωνισθῇ ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν»

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΗΡΧΙΣΑΝ ΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΑΛΒΑΝΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ

ΔΥΡΑ ΘΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΦΕΞΙΚΟΥ

ΤΑ Ε΄ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΣΗΜΑΙΝΟΥΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΗΜΑ

ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥΣ ΛΑΟΥΣ

ΝΥΝ Ο ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΩΝ ΑΓΩΝ

«...Ἀπήντησα εἰς τὸν Ἰταλὸν πρέσβυν ὅτι θεωρῶ καὶ τὸ αἴτημα αὐτὸ κατ' ἐαυτὸ καὶ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον γίνεται ὡς κήρυξιν πολέμου τῆς Ἰταλίας κατὰ τῆς Ἑλλάδος»

ΠΡΩΤΗ ΗΜΕΡΑ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΕΝ ΣΥΝΑΓΕΡΜΩ

Πῶς ἐδέχθησαν οἱ κάτοικοι τῆς πρωτευούσης τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου. — Ἡ πρώτη ἄσκησις ἀντιαεροπορικοῦ συναγερμοῦ. — Ἔφηβοι καὶ γέροντες, γυναῖκες καὶ παιδία εἰς τὰς ὁδούς. — Ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις καὶ συγκινητικαὶ σκηναί. — Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Ἐθνικὸς Κυβερνήτης ἀποθεοῦνται

ΔΕΧΟΜΕΘΑ ΤΗΝ ΜΑΧΗΝ

ΜΕΤΑ ΤΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ

Η ΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Πῶς ἡ Ἰταλία μᾶς ἐκήρυξεν, ἐντελῶς αἰφνιδίως, τὸν πόλεμον. — Οἱ προηγηθέντες μῦθοι τοῦ Πρακτορείου Στεφανή — Τὸ ἐπίσημον διάβημα τοῦ Ἰταλοῦ πρέσβεως, ζητήσαντος τὴν παράδοσιν ἐθνικῶν ἐδαφῶν καὶ ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως

Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΤΗΝ 5.30΄ ΤΗΣ ΠΡΩΙΑΣ ΗΡΧΙΣΑΝ ΑΙ ΜΑΧΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΙΤΑΛΟΥΣ

Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΑΜΥΝΕΤΑΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ

'Ανακοινωθέν τοῦ Γενικοῦ Ἐ- πιτελείου Στρατοῦ: «Αἱ ἰταλικαὶ στρατιωτικαὶ δυ- νάμεις προσέβαλον ἀπὸ τῆς 5.30΄ πρωινῆς σήμερον τὰ ἡμέτερα τμή- ματα προκαλύψεως τῆς Ἑλληνο- αλβανικῆς μεθορίου. Αἱ ἡμέτεραι δυνάμεις ἀμύνονται τοῦ πατρίου ἐδάφους».

Ένα διαφορετικό ξημέρωμα

Η Αθήνα ξυπνά από τις καμπάνες των εκκλησιών και από το σφύριγμα των σειρήνων που υποδηλώνουν την έναρξη του πολέμου. Παρά το γεγονός ότι επρόκειτο για πόλεμο η ατμόσφαιρα τόσο στην Αθήνα όσο και στην επαρχία ήταν εορταστική. Οι πολίτες φαίνονταν ψύχραιμοι. Αντί του φόβου επικρατεί ο ενθουσιασμός και η αισιοδοξία. «Κάποιος θέλησε να πνίξει την Ελλάδα. Νιώσαμε

τα κρύα δάχτυλα γύρω από το λαιμό μας. Ανατριχιάσαμε. Ύστερα μονομιάς ξύπνησε η φύση μας. Σφίξαμε τα δόντια και κάναμε πόλεμο», **γράφει ο Γιώργος Θεοτοκάς.**

Και πράγματι, η φύση του Έλληνα ξύπνησε. Προτού καν δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης το διάταγμα για την κήρυξη της Επιστράτευσης, οι δρόμοι κατακλύζονται από πολίτες κατευθύνονται στους στρατώνες, τραγουδώντας στοιβαγμένοι σε κάθε μέσο. Το ίδιο επικρατεί σε κάθε γωνιά της Ελληνικής επικράτειας. Ακόμα και άνθρωποι που βρίσκονταν μακριά από τα γεγονότα ή ήταν εξόριστοι ενεργούσαν με την ίδια χαρά. Ήθελαν να βρεθούν στο μέτωπο για να υπερασπιστούν την τιμή και τις αξίες της πατρίδας. Από τους πρώτους **ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος,** που τότε ήταν πολιτικός εξόριστος στην Κάρυστο. «Θέτω τον εαυτό μου εις διάθεσης Έθνους, Βασιλέως και Κυβερνήσεως….**Λαός ολόκληρος ενθουσιώδης και αποφασισμένος», γράφει. Όλη η Ελλάδα μια γροθιά ενωμένη απέναντι στον εχθρό.**

Η αρχή μιας νικηφόρας πορείας και η ελπίδα στον Θεό

Η συμμετοχή του λαού στον αγώνα αυτό που άρχιζε υπήρξε θερμή και ενθουσιώδης, θυμίζοντας στους παλαιότερους την ατμόσφαιρα που επικρατούσε κατά την έναρξη των Βαλκανικών πολέμων. Το ηθικό των στρατιωτών στο μέτωπο παρέμεινε όλους τους μήνες που θα ακολουθήσουν ακμαίο, φέρνοντας νικηφόρα αποτελέσματα και την απελευθέρωση για ακόμη μια φορά της Βορείου Ηπείρου.

Όπως αποδεικνύεται εκ του αποτελέσματος, ο Έλληνας στρατιώτης δεν λιγοψύχησε. Η αγανάκτηση για την άδικη ιταλική επίθεση και τις ύπουλες ενέργειες που είχαν προηγηθεί, το ελληνικό φιλότιμο και η εμπιστοσύνη στις ικανότητες των ηγητόρων έδιναν καθημερινά κουράγιο στην ψυχή και στο σώμα του. Παράλληλα, η στήριξη των ελπίδων του στον Θεό, σε συνδυασμό με την πίστη στο δίκαιο του αγώνα, συνέβαλαν στην ανάπτυξη και διατήρηση όλων εκείνων των ψυχικών δυνάμεων που χρειαζόταν για τη νίκη. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι τα ελληνικά τμήματα συχνά συνόδευαν ακούραστους και ατρόμητους ιερείς που ευλογούσαν τα ελληνικά όπλα στον υπέρ βωμών και εστιών αγώνα.